REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 37. Brașov, Sâmbătă 16 Februarie (1 Martie). 1902.

Szell și naționalitățile.

In ședința de erĭ a dietei ungare s'a încheiat discuțiunea generală a budgetului.

Inainte de încheiare, ministrul-președinte Szell a pronunțat un discurs, în care a resumat tóte momentele mai însemnate, ce s'au ivit în cursul discuțiunei.

Era natural, ca ministru-președinte sĕ se pronunțe și asupra cestiunei naționalităților, care a fost atinsă în atâtea rândurĭ la desbaterea budgetului.

Partea acésta a discursului premierului ungar nu presentă nicĭ un moment nou, pe care nu l'am fi audit deja. Enunciațiunile lui Szell au fost categorice și lămurite și că ele au fost croite după gustul majorității șoviniste a dietei, se vede din desele și furtunósele aplause, cu carĭ au fost subliniate părțile mai marcante ale discursului sĕu.

Cestiunea naționalităților a atins-o în primul rênd la relevarea dorinței esprimate de unii deputațĭ cu privire la sufragiul universal. Szell a enunțat, că nu sprijinesce acéstă dorință, fiind-că el consideră țéra în primul rênd ca „stat național maghiar“ și nu vré sĕ o espună prin sufragiul universal unei nesiguranțe, ce ar fi împreunată cu întroducerea acestei reforme.

Apoi întrând în detailurĭ dise următórele:

Cestiunea naționalităților a fost adusă aicĭ pe tapet în mijlocul unei marĭ iritațiunĭ. Eu declar, înainte de tóte, că *din parte-mĭ nu recunosc în cadrul statului ungar o cestiune a naționalităților* în sensul, cum este cunoscută și tratată acéstă cestiune în tótă Europa (Vii aprobărĭ).

Pot sĕ fie pe icĭ pe colo unele afacerĭ și referințe, pe carĭ unii séu alții dintre cetățenii cu limbă nemaghiară le sulevéză ca un fel de plângere; pot sĕ fie pe icĭ pe colo unele fluctuații în privința legii naționalităților, décă a trecut séu nu în viéță și în practică, și décă se aduc plângerĭ în privința acésta eu stau cu plăcere la discuție, însĕ *o cestiune a naționalităților din parte-mĭ nu vréu sĕ discut, fiind-că o asemenea cestiune nu cunosc*. (Vii aprobărĭ în drépta). Regret, că acéstă cestiune s'a sulevat în forma acésta și cred, că sunt dator a rĕspunde la unele enunciațiunĭ, ce s'au făcut.

Sĕ vĕ spun ce e ideia de stat maghiar. *Ideia de stat maghiar este aceea, că în acéstă țéră trăiesce o națiune unitară, politicesce unitară.*

Statul ungar nu póte renunța nicĭ într'o referință a sa, nicĭ într'o instituțiune a sa la caracterul sĕu maghiar.

Acest caracter trebue sĕ fie scos în relief nu numai în legislație și în integritatea teritorială, dér nu e permis sĕ fie atins nicĭ în justiție, nicĭ în administrație. (Vii aprobărĭ). Egalitatea în fața legii asigură un tratament egal fie căruia, dér în privința limbei acest caracter al statului ungar nu îngădue egalitatea absolută. (Așa este! Vii aprobărĭ).

Nu vréu, ca cine-va sĕ fie nedreptățit din causa limbei sale materne, nu vréu sĕ fie nimenĭ asuprit și terorisat, ci vréu sĕ-i atrag pe toțĭ aicĭ prin *activitatea impunĕtóre, prin iubirea de libertate (!) prin desvoltarea (!) și prin scopurile cele marĭ ale statului maghiar.*

Ceea-ce a spus d-l Lindner, că concede numai *rolul conducĕtor* al Maghiarilor în acéstă țéră, nu se póte admite. Așa ceva numai într'un *stat federal* e posibil. In acéstă țéră, pe lângă respectarea completă (?) a intereselor îndreptățite de rassă, limbă și obiceiurĭ a naționalităților, totușĭ în puterea trecutului istoric milenar, *supremația este a elementului maghiar!* Statul unitar maghiar a fost acela, care a apĕrat pe Sașĭ, căcĭ altfel ar fi pierit de mult.

D-l Lindner a dis, că țéra a promis egalitatea naționalităților și totușĭ nu șĭ-ar fi împlinit promisiunea, decât față cu Croații. Dér d-vóstrĕ nicĭ cu art. XLIV. din 1868 nu sunteți mulțumițĭ? Acéstă enunciațiune a lui Lindner aruncă o lumină curiósă asupra modului de cugetare a d-sale, și în urma acesteia orĭ cine trebue sĕ fie *precaut* (față cu Sașii).

Ce sĕ spun despre cele dise de d-nii deputațĭ *Veselowsky, Pavlovicĭ* și *Kollar?* Nu acesta e tonul, în care trebue sĕ vĕ așternețĭ pretinsele d-vóstrĕ plângerĭ! Aicĭ sĕ vĕ espunețĭ ce vĕ dóre nu în alte părțĭ, nu în *T.-St.-Mărtin, Praga, Sibiiu* séu *Bucurescĭ!*

Insĕ nu cu întroducerĭ d'al de ale d-lui *Pavlovicĭ*, care a dis, că legea dela 1868 a fost adusă de *nobis sine nobis.* Acésta este denegarea completă a suveranității statului, când d-l deputat dice: sĕ resolvațĭ mai întâi cestiunea naționalităților și apoi vom vorbi despre patriotism. *Așa ceva numai sub scutul imunității a putut sĕ spună d-l deputat!* (Aplause)

In acéstă țéră nu esistă, decât un fel de patriotism și acela este *patriotismul, care sĕ atașéză din tótă inima la statul maghiar, la statul național maghiar*, politicesce *unitar!* (Aprobărĭ generale).

Nu vréu sĕ fiu tiran, țéra acésta cu miseriile sale și cu scopurile sale cele marĭ nu trebue sĕ eserciteze o politică de repulsiune, ci de atracțiune, *nu trebue sĕ asupréscă și maghiariseze, ci trebue sĕ asimileze.*

Este de prisos sĕ mai spunem, că foile ungurescĭ sunt fórte mulțumite de aceste declarațiunĭ ale lui Szell și îl celebréză în articole de fond.

Enigma dela Orăștiă.[1])

III.

Debutul confus și plin de contradicerĭ al celor vre-o douĕ-decĭ de bărbațĭ tinerĭ grupațĭ sub flamura nouei foi din Orăștiă, toțĭ cam de-o etate și la începutul carierei în viéța practică, ne-ar fi pus în mirare în alte împrejurărĭ. După ce însĕ ei înșișĭ vin și ne spun, că au eșit din școla mișcărilor politice desfășurate dela 1892 încóce „la carĭ cu toții sufletesce au luat parte“, înțelegem „pășirea“ lor și nu ne mai mirăm de ceea-ce vedem.

Nu ne mirăm, căcĭ înaintea ochilor noștri se desfășură un proces natural. Cei dece anĭ din urmă n'au putut trece fără a înrîuri asupra vieții sufletescĭ a tinerimei nóstre, și étă acum s'arată urmările.

Din nenorocire periodul, de care vorbim, a fost un period de desastre și de marĭ amăgirĭ pentru partidul nostru național, și ar fi fost contrar legilor firii, ca acésta sĕ rĕmână fără de nicĭ un efect asupra educațiunei politice a tinerei nóstre generațiunĭ, care a străbătut acel period tocmai în anii cei mai impresionabilĭ ai vieții.

Am avut dese ocasiunĭ — ne spun cei dela „Libertatea“ — a culege „învĕțăminte“ din acel period al mișcărilor politice și a vedé ce e „bun“ și ce e „nepotrivit“ în conducerea lor.

Când ni-se spune, că membrii din generația nóstră jună, carĭ acum dece anĭ ședeau încă pe băncile școlei și însoțiau cu entusiasmul lor tineresc peripețiile acelor mișcărĭ, asupra cărora nu puteau sĕ aibă o judecată clară, recunosc cu mintea lor de adĭ, că s'au petrecut atuncĭ și lucrurĭ „nepotrivite“ în „conducere“; când ni-se mai asigură, că de aicĭ ei au cules „învĕțăminte“, nu putem sĕ nu ne bucurăm din suflet.

Ne bucurăm, deși, după aceeașĭ lege a firii, ne dicem, că a trebuit sĕ fie așa, ba ar fi trebuit sĕ fie mai mult încă decât așa, căcĭ „învĕțămintele“ de carĭ vorbesc confrații dela Orăștiă, se arată a fi unilaterale și defectuóse și recer neapĕrat însemnate întregirĭ și radicale corecturĭ.

Despre acésta credem, că am convins deja pe cetitorii noștri, dér sĕ le mai dăm o probă și mai tare.

In acelașĭ articol, prin care vor sĕ esplice „cuvêntul scris pe stindardul lor“, ca astfel sĕ risipéscă tóte „nedumeririle“, cei dela „Libertatea“ spun, că unul din „invĕțăminte“ a fost, că s'au convins despre *„lipsa totală de libertate în modul de a vedé* cestiunile interne și cele esterne ale luptelor nóstre“, și drept esplicare continuă așa:

[1]) A se vedé n-rii 33 și 35 ai „Gaz Trans.“ din a. c.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(9)

Romanul unui copil bolnav.

De Catulle Mendès

— Fine. —

La aceste ultime cuvinte vocea lui Kurt părea că vine dintr'o depărtare mare, dintr'o altă lume.

„Așa te-am iubit, ér acum te iubesc și mai mult, căcĭ d-ta eștĭ atât de bună, atât de frumosă. Ai făcut așa de bine, că ai venit și eu mor din causa d-tale. Doctorul mi-a spus. Ițĭ mulțumesc. Eștĭ un înger. Décă ași fi trăit mai mult, nu te-așĭ fi vĕdut. Ițĭ mulțumesc, că acum pot sĕ mor“.

Domnișóra de Poean sciea dela doctorul, că bóla lui Kurt se agravase prin chinurile unui amor imposibil. Deja adênc emoționată în urma convorbirei cu bolnavul, nu putea suporta gândul, ca ea sĕ fie causa acestei morțĭ atât de teribile și douĕ lacrĕmĭ îĭ curgeau pe obrajĭ în jos.

„Nu plânge domnișóră, nu plânge, pentru Dumnedeu nu mĕ plânge pe mine. Ițĭ mulțumesc de aceste lacrĕmĭ, sunt fericit, te iubesc“.

Kurt apucà mâna Iulietei și o sărutà cu patimă. Fata speriată strigà, ușa se deschise, doctorul Delton și dómna de Poean venirà în grabă la pat, unde Kurt, fie că emoția sărutării a fost prea tare, fie că strigatul Iulietei îl aduse la desperare, zăcea în convulsiunĭ.

„Ce s'a întêmplat?“ strigà dómna de Poean, îmbrățișându-șĭ fata.

„Ah! mamă! mi-se pare, că móre“.

„Da“, dise doctorul Delton „se sfîrșesce“.

„O! doctore! Ce ai făcut?“ strigà dómna de Poean, arĕtând spre fiică-sa de jumĕtate leșinată. Ea o strîngea la piept și dicea: „Vino copila mea, vino“.

La aceste cuvinte agonisantul se ridicà în pat, întinse mânile spre tînĕra fată și dise solemnel: „Iulieto, rĕmâi“.

In aceste cuvinte era atâta putere, încât domnișóra de Poean ca magnetisată se întórse dela ușe, se apropià de pat și dise cu voce umilită: „Rĕmân, amicul meu“.

Un zîmbet ecstatic transfigurà fața lui Kurt la acest rĕspuns. Așa trebue sĕ fi zîmbit martirii, când în ultimele lor momente li-se deschidea paradisul și ei zăreau strălucirea orbitóre. Se lăsà érășĭ pe perinĭ și întinse mânile spre Iulieta, ér tînĕra fată, stăpânită de solemnitatea momentului, nu se mai temea a-i da mânile.

„Ascultă-mĕ“, șoptì bolnavul așa de încet, încât doctorul și dómna de Poean, carĭ erau la o distanță de câțĭ-va pașĭ, nu puteau sĕ audă. „Ascultă-mĕ Iulieto. D-ta vedĭ, că mor și mor prin d-ta.

„Acolo, unde am ajuns deja, nu mai esistă diformitate, căcĭ într'o óră voiŭ fi sosit acolo, unde nu mai este vêrstă, nicĭ formă. Ceea-ce mi-a mai rĕmas din viéță, sufletul meu, este aprópe detașat de corpul abominabil, și acest *suflet*, Iulieto, are dreptul sĕ-țĭ dică: Din causa d-tale mĕ despart înainte de timp. Vréi sĕ mor, desperat și blasfemând, condamnat pentru vecie?“

Kurt avea dreptate. Ciasul morții i-a sosit. In acest moment solemn nu mai era copil, era bărbat și d-șóra de Poean întrebà fără mirare: Ce dorescĭ dela mine, amicul meu?“

„Te ador și sunt gelos. Jură-mĭ că nicĭ odată nu vei fi a altuia“.

Tînĕra fată tresărì îngrozită. I-se părea, că Kurt vorbesce în deliriu și căuta sĕ-șĭ libereze mânile din ale lui, el însĕ le reținù cu blândețe și dise cu voce aprópe stinsă: „Nu-mĭ refusa acest jurămênt, scumpă Iulietă. Sĕ n'am când mor, o singură bucurie, eu, care în viéță n'am cunoscut bucuria! Promite-mĭ. Orĭ cât de mare ar fi acest sacrificiu, adu-l și D-deu îțĭ va rĕsplăti...“

Vocea lui Kurt era din ce în ce mai slabă și în curând nu se mai putea înțelege, ce vorbia. Incepù sĕ horcăiéscă, însĕ în timp ce agonia se instala, pentru a nu-l mai părăsì, tótă forța lui de viéță și tótă voința lui se concentrà în ochĭ în mânĭ. Și ochii lui, mânile lui vorbiau lămurit cătră Iulieta. Mânile diceau învoesce-te, noi așteptăm un singur cuvênt, și pe urmă ne vom întinde, mórte. Ochii diceau: „jură și ne vom închide fericițĭ, pentru vecînicie“.

O legătură invisibilă unì pe fată cu muribundul, care îi făcea sĕ se înțelégă și fără cuvinte.

Și cu tótă legătura acésta, se produse o luptă mută între dênșii, însĕ în

„...*Ofensiva* ca și *defensiva* nóstră de până aci, au avut un *caracter* óreșĭ cum *doctrinar*, pedant de doctrinar, preconisând câteva principii generale de *naționalism din era vechia* și opunêndu-se orĭ cărei *evoluțiunĭ. Mulțimea cea mare* a conducĕtorilor politicĭ, jurând în doctrinele, în carĭ s'au născut și au crescut, *cu un anume program și o anumită tactică*, au ținut și *țin la ele cu evlavie* și tresar nervos, de câte-orĭ cineva îndrăsnesce sĕ céră *revisuirea* acelor doctrine...“

Multe cuvinte, dér puțin sens și și mai puțină potrivélă!

Adecă de ce se plâng confrații dela Orăștiă? Ce-i supĕră, ce stă în calea dorinței lor de a „evolua“? Ce-i împiedică în sborul lor, ce le răpesce „terenul de luptă și de espansiune“, ce „légă voința și puterea lor de muncă“?

Noi am crede, că o plângere numai atuncĭ póte fi la loc și îndreptățită, când e bine motivată. Cea mai mare parte dintre ei sunt, décă nu ne înșelăm, advocați și deci trebue sĕ scie, că orĭ-ce plângere séu remonstrație, séu apelație décă nu este bine instruită și motivată și décă nu e înaintată la timp, se respinge *a limine*.

Ce au făcut și ce au întreprins d-lor, carĭ se mărturisesc ca membri ai partidului național român, până acuma în interesul și pentru salvarea acestui partid, ca sĕ se simță îndreptățitĭ a ridica astfel de imputărĭ contra acelora, carĭ l'au înființat?

Ne vor rĕspunde, póte, că décă n'au întreprins nimic până adĭ, vor sĕ întreprindă acum; că de aceea au înființat „Libertatea“, ca sĕ pótă începe „evoluțiunea“, ce o au *in petto*, după óre care recetă a unui óre-care „tipograf vienes“, dela care au învĕțat a face „politică practică“.

Fórte bine. Nimenĭ nu-i póte împiedeca cu de-a sîla de-a scrie ce le place, și nicĭ nouĕ nu ne-a trecut prin minte așa ceva. Dér îi întrebăm în tótă sinceritatea: De ce cu tóte acestea, încă înainte de a-se fi uscat bine cernéla, cu care șĭ-au tipărit articolul-program, ei se plâng de piedecile, ce li-s'ar pune, documentând atâta aversiune, ca sĕ nu dicem dispreț față cu tot trecutul nostru politic și față cu toțĭ aceia, carĭ, în mânia neajunsurilor celor dece anĭ din urmă, pórtă încă adĭ cu bărbăție pe umerii lor columnele pe carĭ se razimă esistența și viitorul partidului nostru național și al causei nóstre românescĭ?

Și încă odată, de unde îșĭ iau ei îndreptățirea de a purta un astfel de limbagiu?

Nu cumva de acolo, că sunt tinerĭ și începĕtorĭ pe terenul luptelor politice?

Ne spun cu emfasă, că ei sunt „ómenĭ noi“ și nu mai pot lupta cu armele, cu carĭ am luptat noi cei mai bĕtrânĭ. Ei bine, cred óre, că prin acésta constatare făcută în mod așa de încredut, vor și predomina terenul înainte chiar de a'l cunósce și a-l fi studiat? Ar trebui, credem, sĕ aibă deja atâta esperiență, ca sĕ scie, că în tóte timpurile *homines novi* au fost primițĭ de societate cu multă reservă, ca și marfa nouă, care încă nu și a dovedit trăinicia.

Graba tinerilor noștri confrațĭ de a-se afișa ca putere elementară, care vine sĕ măture tóte „doctrinele și formele vechĭ“, apare suspectă, décă vom avé în vedere, că ei au eșit din mișcările politice desfășurate dela 1892 încóce, și deșteptă temerea, ca nu cum-va sĕ fie chiar un simptom de bólă ereditară.

Căcĭ și aicĭ are valóre dicala: că istoria se repetéză. Ce a fost la 1884 când s'a înființat „Tribuna“ la Sibiiu și ce la 1896 când rĕmășițele vechilor, tribuniștĭ, refugiațĭ la Arad, au scos acolo o nouă fóiă?

Nu ni-se spunea la 1884, că Românii Ardelenĭ au umblat tot prin întunerec și că Ioan Slavicĭ va avé sĕ-i învețe a face politică? Ér la 1886 nu se dicea, că epigonii marilor lucéferĭ, carĭ au eșit din orizontul nostru. ne vor conduce partidul, dus la mal de aceia, la liman?

Și „Libertntea“ nu bagutelisézä acum și ea pe toțĭ câțĭ au făcut naționalism și politică românéscă până la 1 Ianuurie 1902, când a rĕsărit sórele libertății la Orăștiă?

Óre, in tóte aceste perióde, nu era cuvêntul de ordine, că cei ruginițĭ in formele vechĭ naționaliste împiedecă pe „ómenii noi“ de-a salva situațiunea neamului și de a-l împăca cu Ungurii?

Gândiți-vĕ, ca sĕ putem trage conclusiunile.

Congresul catolic unguresc a desbătut în ședința sa de alaltăerĭ §§-ii 126—159. Discuție mai mare a fost la § 142, care tractéză despre umplerea scaunelor episcopescĭ. Dér și aicĭ c'o neînsemnată modificare s'a primit textul original al proiectului. Étă textul paragrafului:

„In cas de vacanță a scaunului *archiepiscopesc*, primatele învită pe *archiepiscopĭ* și pe episcopii provinciei metropolitane vacante, carĭ numesc pe trei bărbațĭ din cler considerațĭ ca vrednicĭ de a umplé scaunul archiepiscopesc. In cas de vacanță a scaunului *episcopesc*, respectivul archiepiscop învită pe episcopii provinciei sale și aceștia numesc trei bărbațĭ din cler, carĭ vor fi aflațĭ de vrednicĭ la umplerea scaunului episcopesc; părerea lor este comunicată *primatelui*. Din consiliul de direcțiune se alege anual o comisie, al cărei președinte e primatele, ér membrii sunt: doi episcopĭ aleșĭ dintre membrii consiliului și doi mirenĭ aleșĭ de toțĭ membrii consiliului. Primatele comunică confidențial acestei comisiunĭ lista bărbaților din cler, pe carĭ i-a aflat vrednicĭ de a umplé scaunul archiepiscopesc séu episcopesc, apoi lista acésta, dimpreună cu părerea comisiunei, se trimite Majestății Sale prin ministrul de culte“.

Dr. *Parvy* propune, ca și locțiitorii (vicarii) archiepiscopescĭ și episcopescĭ sĕ fie chemațĭ la candidarea noului archipăstor. — Episcopul *Smrecsanyi* sprijinesce propunerea. — *Szemnecz* propune, ca în loc de cuvêntul „archiepiscopĭ“ sĕ se dică „archiepiscopĭ eparchioțĭ“. Paragraful se primesce cu modificările acestea. S'a respins însĕ propunerea lui Dr. *Gieswein*, ca la umplerea scaunelor episcopescĭ sĕ se asculte și părerea *capitolului. Gieswein* a dis, că esemplu pentru acésta esistă nu numai peste Ocean, unde capitolele influințéză la completarea beneficiilor înalte, ci și în Ungaria, căcĭ la alegerea archiepiscopului și Metropolitului din Blașiŭ, capitolul esercită drept de candidare.

Prințul Henric în America.

Botezul yachtului împĕratesc.

In 25 Febr. n. la órele 11½ a sosit prințul Henric al Germaniei în New-York. I-s'a pregătit o primire entusiastă. Președintele Statelor-Unite îl aștepta la țĕrm. De aci a pornit pe jos prințul *Henric* cu președintele *Roosevelt*, spre platforma construită pentru solemnitate. Președintele, care mergea la drépta, purta un palton întunecat. Prințul Henric era în mare ținută militară. Trecù un cuart de óră până sosiră óspeții de onóre pe tribună, îndĕrĕtul platformei.

Prințul Henric cercetà pregătirile făcute pentru lansarea în apă a yachtului. Intr'aceea apărù fiica președintelui Miss *Alice Roosevelt*. Ea are figură atrăgĕtóre, e blondă, cu ochi frumoșĭ albaștri. E îmbrăcată într'o haină de catifea vênĕtă cu trenă lungă, are pălăria négră cu pene și o boa de blană. Mișcările ei sunt fórte grațióse. Prințul Henric vorbesce viu cu ea și amêndoi rîd de repețite orĭ.

Mai târdiu vine lângă ei și președintele Roosevelt. Prințul german îi arată sĕcurea menită pentru a tăia ultimul otgon. Apoi se presentă ambasadorul german Dr. Holleben cu d-na Roosevelt.

In fine se dă semnalul, că tóte sunt gata. Prințul *Henric* face un compliment fiicei președintelui, *Miss Alice*. Acésta cu-o lovitură tare sparge sticla de șampanie, care s'afla într'un vas de argint, pronunțând următórele cuvinte: *„In numele împĕratului german te botez „Meteor“*. După acésta Miss Alice ia sĕcurea de argint și taie cu ea otgónele, ce mai țineau yachtul. In salvele tunurilor și sunetul musicelor și în mijloc aclamărilor nesfîrșite ale imensei mulțimĭ yachtul, care avea bandiera americană, lunecă în apă. Mare însuflețire cuprinse pe toțĭ cei de față. Prințul Henric a presentat fiicei președintelui un prea frumos buchet de florĭ și ambii șĭ-au dat mâna. Publicul isbucnì în strigărĭ de ura! Președintele atrase atențiunea prințului Henric asupra kinematografului, ce se afla în deplină acțiune. In fine înalta societate se depărtà, președintele mergênd, ca cap al statului, totdéuna înainte.

Prințul Henric a telegrafat îndată împĕratului Wilhelm. După solemnitate a fost dejun în hala festivă. Prințul Henric a pronunțat următorul toast: „La acéstă ocasiune dic un întreit sĕ trăésca președintele Roosevelt! Hip, hip, urra!“ Președintele rĕspunse c'un întreit sĕ trăéscă la adresa óspelui, „care a căștigat deja inimile nóstre“. Aplause furtunóse urmară după aceste toásturĭ, Prințul cu Președintele îșĭ strînseră mâna.

După aceea s'a ridicat un toast și în sănĕtatea domnișórei Roosevelt.

Representația de gală.

Se depeșéză din New-York: Punctul culminant al serbărilor date în onórea principelui Henric a fost representația de gală dată în Metropolitan Operahouse. S'a dat act. I din „Lohengrin“, act. II din „Carmen“, al III din „Aida“, al II din „Tannhäuser“ și I din „Traviata“. Prețurile erau fórte urcate. Singuraticele locurĭ s'au rĕscumpĕrat câte cu 700 cor. Intregul venit al acestei serĭ a fost de cor. 325.000. Publicul a făcut principelui ovațiunĭ. La 9½, când a întrat în teatru, orchestra a intonat „Heil dir im Siegerkranz“. Intêmplarea a vrut, ca orchestra sĕ fie dirigiată de un capelmaistru frances, cu numele Flora. După actul din „Carmen“ principele face câte-va visite în logĭ, între carĭ și la Dómna de Cleveland. Apoi se cobóră în mijlocul publicului. Purtarea democratică a principelui a plăcut fórte mult publicului.

Din dieta ungară.

Ședința dela 26 Februarie.

Kollar Martin (Slovac): Vorbesce în speranța, că va fi ascultat. Speranța i-o potențéză consciența, că vré sĕ vorbéscă despre un popor nefericit. Acest popor (Slovacii) dela regii din casa arpadiană și până adĭ a suferit, a luptat și a sângerat pentru patrie. Poporul slovac populéză ținutul cel mai sĕrac al țĕrii și abia póte sĕ-șĭ câștige pânea de tóte dilele. Poporul acesta sufere și de miserie spirituală. In șcóle în loc de a fi înmulțite cunoscințele copiilor slovacĭ, li-se vîră în cap câte-va vorbe ungurescĭ.

Lászlo M: Nu-i adevĕrat.

Kollar M: In gimnasii tinerii slovacĭ sunt înstrĕinațĭ de tot ce este slovăcesc. Tot așa la universitate. Ei nicĭ măcar sĕ scrie corect slovăcesce nu sciu. (Mare sgomot și contradicerĭ în cameră). Cine se scrie atuncĭ pentru bietul popor slovac? In gimnasii și la universitate tinerii noștri îșĭ uită limba, sunt înstrĕinațĭ de către părinții și rudele lor. (Mișcare)

Lászlo M: Popă panslav! (Sgomot)

Kollar M: Mi-ar puté face cineva observarea, cum de au Slovacii scóle, diare, cu tóte că li-se fac atâtea piedecĭ, au literatură, chiar și istorie a literaturei. Recunosc, că de aicĭ urméză mai întâiŭ, că e greșită aserțiunea, că nu esistă inteligență slovăcéscă. Poporul slovăcesc are inteligență.

Bornemissza L: Destul de *trist*.

Kollar M: Cine ar redacta altfel cele 25 foi?

Lászlo M: Inteligență! Panslavĭ! Muscalĭ!

Veselowsky F: Suntem mai bunĭ patrioțĭ decât d-vóstrĕ.

Kollar M: Mĕ rog, eu sunt preot catolic, mie nu-mĭ trebue Rusia! Un preot catolic nu póte fi panslavist, căcĭ altfel șĭ-ar trăda patria și națiunea. Trebue sĕ ne uităm odată în ochii acelui panslavism. Cine ar cuteza sĕ afirme, că Némțul și funcționarii germanisațĭ au format inteligența maghiară, ér nu acei Maghiarĭ, carĭ din inimă uriau germanisarea. Cel care ar dice acésta, ar fi orĭ-ce, numai Maghiar nu. Așa e și cu noi. Nu aceia forméză inteligența nóstă, carĭ — nu vréŭ sĕ spun în ce chip — șĭ-au lăpĕdat naționalitatea slovacă, au devenit infidelĭ față de părinții lor, se numesc Maghiarĭ, pe când în vinele lor curge sânge strĕin; numai egoismul este, care i-a îndemnat sĕ se deslipéscă de poporul lor.

Papp Z: *Patriotism*, nu egoism.

Lászlo M: Și încă dice, că nu-i panslav. Ce-i asta, décă nu panslavism?

Veszi I: Dĕu, că asta-i panslavism!

Rátkay L: Nebunìi.

Krasznay: Panslavism.

Kollar M: O mică predicație de post Póte vĕ convine (Ilaritate). Poporul slovac scie, că nu adevĕrații Maghiarĭ sunt inimicii lui, ci *noii* Maghiarĭ, carĭ sug poporul. Poporul slovac a sângerat cu Maghiarii pentru drept și dreptate; e imposibil, ca națiunea maghiară se facă unui popor rĕul contra căruia altă-dată însașĭ s'a luptat. Scie și Maghiarul, că lanțul sclăviei și asuprirea dóre. Păgân ar fi acela, care în contra învĕțăturei evangeliei ar face altuia ceea-ce nu-i place lui. Nu adevĕrații Maghiarĭ au desființat gimnasiile slovăcescĭ și alte instituțiunĭ culturale.

Laszlo M: Astea sunt glasuri muscălescĭ. (Strigărĭ: Pentru-ce nu învĕțațĭ ungluresce).

Kollar M: Procesele verbale arată, că se învață unguresce.

Ballagi G: Ațĭ agitat sistematic.

Kollar M: E mâna acelora, carĭ aruncă tăciunele discordiei.

Veszi I: Cine sunt? Spune, cine sunt aceia? (Mare sgomot).

Krasznay F: Pe Maghiarii renegațĭ, orĭ pe Jidovĭ îi înțelegĭ?

Pap Z: Nicĭ el nu crede ceea-ce spune.

Kollar M: Cutez a afirma, că e inesprimabilă rĕutatea acelora, carĭ acusă de panslavism pe toțĭ aceia, carĭ nu-șĭ lapădă limba. carĭ — se dic așa — cu sângele din inimă scriu pentru poporul slovac, ca sĕ cultive acest popor și-l mențin pentru patria și biserica lui... Opinia publică maghiară, care cu oróre îșĭ întórce fața dela tot ce se începe cu cuvințelul „pan“, ca *pan*germanism, *pan*slavism, *pan*rusism, acéstă opinie publică cade, între hotarele patriei nóstre, în pĕcatul *panmaghiarismului*.

Hadik I: Ce fel de vorbe sunt astea! Rușine. (Sgomot uriaș. Strigărĭ *din drépta: Afară cu el!*)

---

acéstă luptă ea care trăia, se simția încetul cu încetul biruită, înzadar căuta a-se opune voinței muribundului, înzădar îșĭ representà pe logodnicul ei, amorul, ce-l avea pentru acesta, visurile și speranțele sale, ea simția, că va trebui sĕ cedeze dorinței muribundului și nu putea sĕ cheme doctorul séu pe mama în ajutor, mânile și ochii lui Kurt o țineau pe loc, voința lui o pironia.

Deodată suferințele agonisantului păreau a-se dubla, horcăiala devenì mai profundă, pĕrul i-se sbârlì pe cap, gura se deschise spre a-șĭ da ultima rĕsuflare.

Intr'aceea presiunea mânilor devenì mai violentă, mai urgentă, privirea avea o forță supraomenéscă — Iulieta vedea, cum muribundul se ridicà pentru ultima óră dintre perinĭ, ca sĕ cadă îndĕrĕt pentru totdéuna, atuncĭ ea se supuse voinței mânilor și stăpânită de privirea fixă, esclamà: „Kurt! Kurt! jur!“

Espresiunea unei fericirĭ estreme transfigurà fața lui Kurt, care zimbind cădù pe spate și murì.

Oniță.

Kollar M: Suspiţionările ómenilor rĕi au făcut, că Regele nu intervine a-se esecuta legea naţionalităţilor.

Preşedintele face cunoscuta enunciaţiune cu privire la aceea, că nu-i permis nimĕnui a numi panmaghiarism maghiarisarea.

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Februarie.

Lista civilă a Monarchului. In şedinţa dela 24 Februarie a dietei ungare deputatul Várady vorbind despre lista civilă a Monarchului, a dis următórele: „Am cetit, că lista civilă va fi urcată. Acésta ar fi o mare nedreptate, căcĭ regelui deja şi până acuma i-se acorda atâta, cât îi era de ajuns pentru cheltuielile curţii. Pe fiecare óră i-se vine 1000 de coróne. (Holló Lajos: Ţĕră sĕracă, Domnitor bogat). Vĕdênd sĕrăcia cea mare a poporului, n'ar trebui sĕ punem în budget cheltuielĭ de lux. Aşĭ vré sĕ sciu, de ce atâtea sacrificii pentru operă şi pentru teatrul naţional? De ce se construiesc podurĭ atât de luxuriόse, cum nu mai esistă în tótă lumea? De ce se zidesc gărĭ aşa pompóse, cum sunt celea din Mişcolţ şi Dobriţin? La ce ne trebuia nouĕ un nou parlament şi un palat al justiţiei atât de costisitor?“

Comitetul fondurilor grăniţerescĭ ale reg. I. *Representanţa generală* a fostului regiment de graniţă român Nr. 1 a ales de preşedinte al comitetului de administrare a fondurilor şcolare grăniţerescĭ pe majorul în pensiune d-l *Nicolae Şandru de Viştea*. Vice-preşedinte şi preşedinte de onóre a fost ales d-l căpitan pens. *Constantin Stejar*; secretar: d-l *Arseniu Bunea*; cassier: d-l *Paul Străulea*; şi controlor d-l *Teodor Popescu*.

Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ din Braşov a publicat într'o broşurică raportul general al comitetului pe la anul 1901 presentat adunării generale ţinută la 1 (14) Februarie 1902. Reuniunea a împlinit deja 38 anĭ de esistenţă. Dintre cele douĕ secţiunĭ, cea de cântărĭ are rolul covîrşitor în viéţa Reuniunei. Anul trecut corul Reuniunei a cântat de prima-dată la 30 Ianuarie v. la şedinţa festivă a Reuniunei femeilor române din localitate; apoi la 22 Martie v., primul concert din anul trecut, când s'a cântat „Cruciaţii“ de Gade; la 18 Iunie v. Reuniunea a dat al doilea Concert cu poema „Povestea Rosei“ a lui Schumann; la 20 Noemvrie v. s'a dat ultimul concert din anul trecut. Reuniunea are membrii: onorarĭ 6, fundatorĭ 3; protegatorĭ 71. Comitetul e compus din 8 persóne. Membrii activĭ în secţiunea de cântărĭ sunt: sopran 23, alt 14, tenor 14, bas 13. Secţiunea de gimnastică are 14 membri activĭ. Averea Reuniunei la finea anului 1901 era de: Banĭ gata 1617.55; Efecte 900; Pretensiunĭ 518, Mobiliar şi Diverse 1329.86 — total cor. 4365·41.

Centenarul lui Victor Hugo. In diua de 25 Februarie s'a serbat în Paris centenarul nascerei lui Victor Hugo. La Panteon, unde s'a ţinut serbarea, era de faţă preşedintele Loubet, toţĭ miniştri, corpul diplomatic şi o afluenţă enormă de public. Ministrul instrucţiunei publice Leygues a ţinut un discurs, în care a celebrat amintirea marelui poet şi cetăţén. După acesta a vorbit fostul ministru de esterne Hanotaux. Serbarea s'a încheiat cu nisce cântece şi declamaţiunĭ patriotice. După amiadĭ s'a desvĕlit monumentul ridicat pe piaţa numită după numele marelui scriitor.

Conferenţă. Din *Clușiŭ* ni-se scrie: D-l Laur. Pop *Florantin* va ţiné la 2 Martie st. n. în localităţile casinei române o conferenţă despre *„Elementele naturei“* Inceputul la 3 óre d. a.

Soldaţii învaţă cântece bisericescĭ. In garnisóna din Praga s'a dat sĕptĕmâna trecută ordinul, ca soldaţii sĕ fie instruiţĭ în casarme în cântecele bisericescĭ, ca mergĕnd la biserică sĕ cânte la liturghie. La fie-care companie a fost însărcinat câte un sub-oficer, ca sĕ se îngrijéscă de partiturĭ suficiente, pe carĭ sĕ le ia cu sine la biserică şi sĕ le împartă printre soldaţĭ. — Étă o disposiţie înţeléptă, care ar trebui sĕ se generaliseze în tóte părţile!

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au întrat dela *„Racoţana“* institut de credit şi economii în Şeicamare, cotisaţie anuală: **10 cor.** Primésca Onorata Direcţiune a institutului „Racoţana“ cele mai vii mulţămite. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române din Braşov.*

Liga contra duelului la Paris. Un numĕr însemnat de ómenĭ cu diferite posiţii sociale şi diferite vederĭ politice s'au grupat pentru a forma un curent în opinia publică contra duelului. Ei au hotărît de a constitui o organisaţiune, care sĕ se întindă asupra întregei ţĕrĭ, divisându-se după regiunĭ şi formând în tóte părţile tribunale de onóre. Delegaţii din departamente s'au reunit la Paris, cu scop de a completa acéstă organisaţiune şi de a redigea un apel. Principiul absolut al tribunalelor de onóre este, că nicĭ într'un cas nu vor puté conclude la o întîlnire pe teren. Membri tribunalului de onóre pentru Paris sunt: Principele de Broglie, de Bussy, de Cassagnac, admiralul de Cuverville, Emil Fagnet, generalul La Veuve, admiralul Mathieu etc.

O scire alarmantă desminţită Se depeşéză din Belgrad: Svonul rĕspândit în strĕinătate despre un atentat asupra regelui Alesandru, este lipsit de orĭ-ce temeiŭ. Părechea regală se bucură de cea mai perfectă sănĕtate.

Victimele revoltei din Barcelona. *„Le Journal“* din Paris spune, că în decursul turburărilor sângeróse din Barcelona au fost *omorîţĭ 100* ómenĭ, au fost rănițĭ 300 şi au fost arestaţĭ 700. Numĕrul greviştilor din Barcelona e de 70,000, al celor din provincie 200,000.

Cununii. D-l Ciril *Dumbrava* teolog absolut şi d-şóra Elisabeta *Mureşan* îşĭ vor serba cununia Joi la 6 Martie st. n. a. c. la 3 óre p. m. în biserica gr. cat. din Peatra. — D-şóra Aurelia *Pap* şi d-l Ioan *Aron* not. cerc. se vor cununa Duminecă în 2 Martie a. c. la 2 óre d. a. în biserica gr. ort. din Zlagna.

La Şemacha s'au desgropat de sub mine până acum peste 1000 cadavre; lipsesc peste 2000 de persóne acoperite de mine. Bólele şi frigul fac marĭ pustiirĭ.

In automobil dela Niza la Abbazia. Marele automobil, ce urméză sĕ facă cursa dela Niza la Abazia, va avé onórea unor spectatorĭ de prima ordine, printre carĭ în primul rênd sunt citate M. M. L. L. Regele şi Regina României, carĭ, precum se scie, vor petrece o lună întrégă în acéstă încântătóre localitate de pe malurile Adriaticei. Spectacolul sosirei automobilului promite a fi fórte interesant.

Dela Constantinopol la Paris pe jos. Din Vaţ se scrie cu data de 25 c.: Adĭ a trecut pe aicĭ studentul în drept frances Brochart în etate de 21 anĭ, care venind din Constantinopol trecea spre Paris. Brochart trebue sĕ facă drumul de 6784 chlm. până acolo şi îndĕrĕt în 6 lunĭ. A plecat fără nicĭ un ban şi primesce pentru acéstă tură 4000 francĭ onorar dela redacţia unui diar sportiv frances.

Bancnote falşe în Anglia. Sĕptĕmâna trecută în Londra s'au pus în circulaţie sute de bilete de 5 livre sterlingĭ. Banca a sesisat deja trei sute din aceste bancnote. Acestea sunt fórte bine imitate. Poliţia încă n'a putut descoperi pe autorii acestor bilete false.

Adunarea „Economului“.

Clușiŭ, 26 Februarie 1902.

On. Redacţiune! Adunarea generală a institutului de credit *„Economul“* din Cluşiŭ s'a ţinut în 21 Faur în sala cea mare a istitutului. Au fost de faţă peste 35 acţionarĭ, representând peste 1200 acţiunĭ. Intre cei presenţĭ au fost şi domnii canonicĭ: Artemiu *Şarkadi* dela Oradea-mare, Gavril *Pop* şi Dr. Vasilie *Hossu* din Blaşiŭ. Mai departe Dr. Elie *Dăian* profesor, A. C. *Domşa* comptabil la cassa centrală archidiecesană din Blaşiŭ, Dr. Amos *Frâncu* advocat, o mulţime de preoţĭ şi fruntaţĭ mirenĭ, carĭ toţĭ în înţelegere frăţéscă au desbătut obiectele puse la ordinea dilei.

A presidat distinsul advocat Dr. Aurel *Isacŭ* cu multă pricepere şi tact. Tóte propunerile direcţiunei s'au primit cu unanimitate. Cu deosebire propunerea directorului esecutiv Basiliu *Podóbă* trecută prin direcţiune şi comitetul de revisiune şi primită cu unanimitate, a fost cu aplause primită de adunarea generală.

D sa de anĭ de dile a lăsat nevotată o anumită sumă menită pentru scopurĭ filantropice. Trecênd suma acésta peste *6000 coróne*, a aflat timpul binevenit, ca sĕ se facă începutul unei fundaţiunĭ *pentru edificarea bisericei gr. cat. române din Clușiŭ*, unde lipsa ei o simţim chiar şi noi cei din provincie. D-l director a sciut afla şi causa pentru care institutul e dator a aduce jertfa acésta.

„Sĕ aducem mulţămită lui Dumnedeu, că ne-a ajutat în tóte lucrurile nóstre şi sĕ punem la piciórele Dênsului suma acésta, ca fundament unei bisericĭ démnă de mărirea lui Dumnedeu şi de némul nostru aicĭ în Cluşiŭ“, aşa a esclamat d-l director în adunarea mixtă a direcţiunei şi comitetului de revisiune, şi propunerea a fost primită cu unanimitate, éră adunarea generală din 21 Faur a. c. a aprobat'o cu entusiasm.

In direcţiunea institutului a fost ales valorosul şi simpaticul nostru advocat Dr. Amos *Frâncu*, éră în comisiunea de revisiune Dr. Elie *Dăian* şi A. C. *Domşa* din Blaşiŭ.

Un acţionar din provincie.

Pas Pasa Pan.

Părintele Kollar, deputat în dieta ungară, a dis în şedinţa de alaltă-erĭ, că pe Ungurĭ îĭ apucă un fel de *„pan*-ică,“ de câte orĭ aud vr'un cuvênt, care se începe cu *pan*. În acelaşĭ timp însĕ Ungurii practică pe o scară întinsă *pan*-maghiarismul.

Nu numai Ungurii, dér şi alţĭ muritorĭ au tot dreptul sĕ se sperie de cuvintele începĕtóre cu „pan,“ şi nimic nu e mai natural, ca acésta.

N'a fost *Pan* demonul spaimei, de la care sĕ derivă cuvêntul panică?

N'a fost insula *Pan*dataria un loc de exil în vechime?

*Pan*dectele nu sunt mijlocul cel mai crudel de tortură pentru bieţii studenţĭ în drept?

Nu ne spune mitologia, că *Pan*dora a fost prima femeie în lume, care avea faimósa cutie, din care s'au rĕspândit atâtea rele pe pământ.?

*Pan*durii n'au fost cei mai crudelĭ luptătorĭ, cu carĭ numai ienicerii se mai pot asemena?

*Pan*tofii nu sunt un simbol al autocraţiei celei mai grozave?

*Pan*thera nu este un animal, care sfâşie şi muşcă?

Nu s'au nenorocit atâţia Francesĭ la 1893 cu întreprinderea *Pan*amalei?

*Pan*achida nu este un serviciu funebru, care îţĭ revócă amintirĭ triste?

Şi în fine *Pan*ciova nu este acel fatal oraş al Torontalului, unde, spre gróza Ungurilor, de dece anĭ încóce au început sĕ cuprindă teren Românii?

Faţă cu atâtea rele, ce sunt legate de cuvêntul *pan*, — binele este sporadic şi disparent în cuvintele *pan*dişpan (turtă dulce), *pan*covă, *pan*talonĭ şi *pan*oramă?

* * *

Dér gluma la o parte! Nu e vorba acuma de deul *„Pan“*, nicĭ de *pan*durĭ şi *pan*decte, ci de cuvêntul grecesc *πᾶς, πᾶσα, πᾶν*, care pus înaintea unui cuvênt, ce însemnéză un popor, indică tendinţele de cucerire a acelui popor pe socotéla altor popóre.

În acest sens, cine n'a audit de tendinţele expansive ale panslavismului, representate de Aksakow, Katkow, Ignatiew, Skobelew? Cine n'a audit de pangermanism, panislamism, panamericanism?

În numĕrul de erĭ al fóiei nóstre am reprodus scirea, că chiar tendinţa inofensivă a uneĭ societăţĭ culturale române, de a iniţia serbarea colonisării Românilor pe aceste plaiurĭ, a fost taxată de foile ungurescĭ ca tendinţă *pan*română.

Décă la popórele sus amintite esistă orĭ nu tendinţa de expansiune, ce li se imputa, pe socotéla altor popóre, nu discutăm de astă dată.

Întrebarea este, décă Maghiarilor li se póte imputa tendinţa de cucerire pe socotéla altor popóre, şi décă da, era justificată observaţia părintelui Kollar.?

Rĕspunsul la acéstă întrebare nicĭ nu trebuie sĕ-l dăm noi, îl dau singurĭ Ungurii, carĭ ne spun dilnic, că în ţera acésta *totul* trebuie sĕ devină maghiar.

Ei bine, tocmai asta este ceea ce vré sĕ dică cucêntul grecesc *πᾶν*=totul.

N'a spus atuncĭ Kollar adevĕrul?

Ba da.

Atuncĭ de ce preşedintele a chemat la ordine pe Kollar?

Pentru-că adĭ trăim într'un timp, când adevĕrul umblă cu capul spart. —

Diverse.

Musica ca element terapeutic. Savanţii şi-au dis cu drept cuvênt, că de óre-ce musica are un efect imediat asupra stărei sufletescĭ a omului sănĕtos orĭ considerat ca atare, de ce n'ar avea un efect salutar şi asupra omului bolnav? De ce când colorile: verde, roşu, violet, galben etc. au un efect incontestabil şi salutar asupra bolnavilor internaţĭ în unele spitale anumite în Italia şi în Franţa, în sensul că violetul îmblândesce pe furioşĭ, roşul deştéptă pe melancolicĭ, de ce musica sĕ nu aibă şi ea un efect la rêndul ei asupra sistemului nervos animal, când sciut este, că atât sunetul, cât şi lumina nu difer între ele de câtprin numĕrul vibraţiunilor lor. Ceea-ce *a priori* s'a imaginat, experienţa a verificat. În st. Louis s'a constatat un cas de vindecare cu musica. Un bolnav anume Louis Coleman suferia d'o nervositate atât de pronunţată, încât în accesese sale de furii spărgea şi rupea tot ce-ĭ cădea sub mână; ba avea impulsiunĭ omucide. Într'o di, venindu-ĭ furiile din nou, fŭ legat şi pus în pat. Tóte mijlócele calmante şi anestesice n'avură nicĭ un efect asupra sistemului lui nervos agitat. Atuncĭ îĭ veni în minte doctoruluĭ sĕ încerce musica ca element terapeutic. Şi în adevĕr, sub imperiul unor melodiĭ dulcĭ şi suave, furiosul Coleman încet încet începŭ sĕ se domolésca, până când îl răpi un somn adênc. Când s'a sculat bolnavul, frigurile diminuară în mod sensibil. Repetându-i-se şedinţel musicale, starea lui Coleman s'a ameliorat cu totul. Écă decĭ musica făcênd concurenţă facultăţii de medicină. Şi de ce nu? Filosofia medicinei, séu mai bine dis materiei nu ne învaţă ea, că ce lucréză asupra simţurilor nóstre nu e materia din care se compun moleculele, ci *forma* şi *mişcarea vibratorie* a materiei în *conexiune cu acéstă formă.* — Materia ne impresionéză mai mult prin transmisiunea mişcărilor eĭ, care sunt determinate de pondul fie-căruĭ atom şi de posiţiunea lui, decât prin natura ei chimică şi specia elementelor din care se compune.

Consideraţiile acestea au deschis un vast şi nou orisont terapeuticei viitóre şi în cadrul ei vom vedé de aicĭ înainte rivalisând medicĭ de tóte colorile.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***

Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Februarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120 15
Renta de coróne ung. 4%	97 40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120 20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.85
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.—
Impr. ung. cu premii	189.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	156. -
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de aur austr.	140.85
Losurĭ din 1860.	154.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.36
Acții de-ale Băncei ung. de credit	720.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	704.75
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.22½
London vista	239.79½
Paris vista	99.45
Rente de coróne austr. 4%	99.05
Note italiene	93.30

Cursul pieței Brașov.

Din 28 Februarie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.80	„	18.84
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.04
Galbenĭ	„	11.34	„	11.40
Ruble Rusescĭ	„	127.—	„	128.—
Mărcĭ germane	„	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	„	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—

Cărțĭ pentru comercianțĭ
și funcționarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, de *I. C. Panțu.* O carte bună pentru a învěța cu ușurință contabilitatea Paginĭ I—VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de *I. C. Panțu.* Conține modele de circulare, scrisorĭ de informațiunĭ, recomandațiunĭ și acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune și espedițiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panțu.* Acéstă broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă.* Prețul broș. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de *I. C. Panțu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ și pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Un capitol din Contabilitatea duplă de *I. C. Panțu.* Tracteză principiile contabilității duple ilustrate cu diferite esemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Aritmetcă pentru școlele poporale de F. E. Lurtz. Tradusă de un învěțător după a 9 ediție germană. Anul I și II. de școlă. Numerii 1 10, 10—20 și 20—100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Geografia Ungariei și elemente din geografia generală pentru școlele poporale de Dr. Nicolau Pop, conrector, profesor și asesor consistorial, revĕdută și îndreptată mai a es cu privire la date statistice de Nicolau Pilța, profesor la gim. rom. gr. or. din Brașov. Edițiunea a șéptea (cu charta Ungariei) Prețul 50 b. plus 10 b porto.

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panaite Iosîn. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sěrac în țéră săracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Recompensele și pedepsele în școla poporală, studiu pedagogic de *d. Darin*, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și n di librariĭ.

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob și Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc și alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dianu.* Sibiiu, „Tipografia“ societate pe acțiunĭ. Un esemplar broșat costă 1 coronă (plus 5 banĭ porto). Se află de vêndare la Tipografia „*A. Mureșianu*“.

„Clipe de repaus“ de *Sorcovă.* Un volum elegant, care póte ocupa loc pe masa orĭ-cărui salon. Prețul 2 coróne (Pentru România 2 Lei 50 banĭ) porto estra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special acéstă nouĕ apariție literară. In acest volum găsim un limbagiŭ frumos românesc și niște povestirĭ scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână, nu o mai puĭ jos, până nu ai cetit'o tótă. Se póte procura la Tipografia A. Mureșianu pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 banĭ porto.

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr *George Maior*, profesor de agricultură la școla superióră dela Ferĕstrĕu și la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. ***I Agrologia***, séu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al Românieĭ cu decisia Nr 2078 din 1897. Costă *5 corónei*

Vol. II ***Fitotechnia***, séu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne.*

Vol. III. ***Zootechnia***, séu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria și lăptăria, 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 corone.*

Vol. IV. ***Economia Rurală***, séu organisațiunea și administrarea moșiilor marĭ și micĭ. Costă *8 corone.*

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care trateză tóte cestiunile cele mai marĭ ca și pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tóte țĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinței și technicei agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. *Franscisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormêntului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pintea Vitézul“, tradițiunĭ legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradițiunĭ și istorisirĭ din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 banĭ plus 6 banĭ porto.

„Românul în sat și la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popea.* Broșura acésta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiunĭ fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthi László întitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 banĭ. (+ 56 p.)

Viața și operile lui Andreiŭ Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiŭ. Prețul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiŭ.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. port.).

„Țĕranul român și ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de *I. Paul.* Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

ABONAMENTE
LA
„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei lunĭ	6 cor.	Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe șése lunĭ	12 „	Pe șése lunĭ	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și strĕinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șése lunĭ	2 „	Pe șése lunĭ	4 „
Pe trei lunĭ	1 „	Pe trei lunĭ	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.